

APbescherming in een
digitale wereld

Jaarplan 2026

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) staat midden in de maatschappij en werkt aan de hand van fundamentele waarden. Deze waarden – non-discriminatie, persoonlijke autonomie en vrijheid, controleerbaarheid en transparantie van de macht en veiligheid van persoonsgegevens – vormen het perspectief van de AP op de digitale wereld. Het voorkomen en verminderen van schadelijke situaties waar persoonsgegevens of AI-toepassingen bij zijn betrokken, staat hierin centraal.

De AP als Europese toezichthouder

De AP is actief waar het gebeurt: op internationaal, Europees en nationaal niveau. De meeste wetgeving waar de AP mee te maken heeft is ontwikkeld op Europees niveau, en wordt vervolgens geïmplementeerd op nationaal niveau.

De AP werkt samen met andere Europese toezichthouders aan onderzoeken en handhaving. Binnen Europese

instituties, zoals de *European Data Protection Board* (EDPB), en met ministeries vindt overleg plaats om wetgeving rondom digitalisering zo goed mogelijk vorm te geven.

In dit kader heeft de AP in 2026 speciaal aandacht voor de Omnibus-voorstellen van de Europese Commissie gericht op de Algemene verordening gegevensbescherming (AGV) en de AI-verordening.

Nieuwe focus van de AP

In het jaarplan van 2026 hanteert de AP nieuwe, strategische prioriteiten, die gelden voor de periode 2026-2028. Dit is een actualisatie van [de toezichtstrategie](#). De AP geeft binnen de kaders van de kerntaken, de komende drie jaar invulling aan deze nieuwe prioriteiten.

Prioriteiten 2026-2028

De focus voor 2026-2028 betreft de volgende prioriteiten: **massasurveillance**, **artificiële intelligentie (AI)** en **digitale weerbaarheid**. De keuze voor de prioriteiten vloeit voort uit de fundamentele waarden. Binnen deze prioriteiten richt de AP zich met name op grootschalige systemen en systemen met een grote maatschappelijke impact die in handen zijn van private of publieke organisaties. Dit betekent dat de AP problemen zonder bredere, ernstige gevolgen niet met prioriteit kan behandelen. Daarnaast blijft er voldoende ruimte om accenten aan te brengen op basis van de laatste trends en ontwikkelingen. Zo is de AP wendbaar, effectief en relevant.

Grondhouding AP

Waar de prioriteiten richting geven aan het werk, geeft de grondhouding invulling aan hoe de AP het werk wil doen.

De AP werkt probleemgestuurd en wil ook aan de voorkant betrokken zijn om risico's te verkleinen. Dat doet de AP door onder andere **kaders en normen te scheppen** voor de digitale wereld, **verantwoord gebruik** van technologie **te stimuleren** en **samenwerking** met collega-toezicht-houders en het toezichtsveld **te versterken**. Hiermee doet de AP recht aan de aanbevelingen die gedaan zijn in [de AP-evaluatie](#). De AP communiceert op ooghoogte met burgers en organisaties, werkt samen waar mogelijk, en legt pas boetes op als dat nodig is.

Werkzaamheden in 2026

Dit jaarplan bevat de acties binnen de hiervoor genoemde strategische prioriteiten. Daarnaast is er het werk dat op dagelijkse basis wordt uitgevoerd en niet altijd onder deze prioriteiten te vatten is. Dit belangrijke werk blijft natuurlijk doorgaan, en vormt de kern van het takenpakket van de AP.

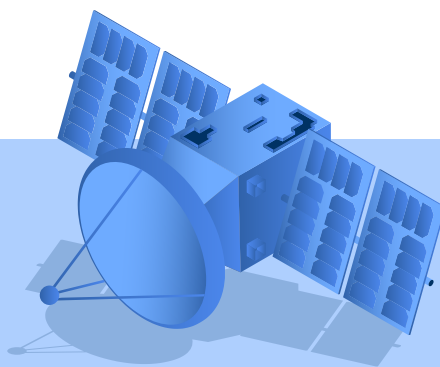
Tegengaan van massasurveillance in het private en publieke domein

Technologische ontwikkelingen, zoals online surveillance en cameratoezicht, maken het voor private en publieke organisaties steeds makkelijker om mensen systematisch en grootschalig te volgen. Dat gebeurt zowel online als op straat, wat de persoonlijke autonomie van mensen ernstig beperkt. Voor de AP is het van belang de inzet van volgmethoden te blijven toetsen op de wettelijke grondslag en proportionaliteit. De norm is dat mensen over straat of op het internet kunnen zonder continu bekeken te worden.

Het uiteindelijke doel van de AP is het voorkomen van een surveillancemaatschappij waarbinnen kwetsbare

groepen nog verder onder druk komen te staan en (indirecte) discriminatie op de loer ligt.

De AP kan massasurveillance tegengaan door zich te richten op het voorkomen van discriminatie door het brede gebruik van surveillancetechnieken te ontmoedigen. Daarnaast is het belangrijk de persoonlijke vrijheid en autonomie van burgers te behouden door hen te wijzen op hun rechten en organisaties te wijzen op hun plichten. Waar nodig, treedt de AP handhavend op.

De AP schept kaders en normen

De AP zet het werk binnen het veiligheids- en grensbewakingsdomein voort. Zo voert de AP verschillende interventies uit bij de politie. Dat doet de AP vanwege de complexe omgeving waarbinnen de politie werkt, de technologie die de politie gebruikt en de grote hoeveelheden data van en over personen die de politie daarbij verwerkt, in de opsporing en ook in bijvoorbeeld publiek-private partnerschappen. De AP erkent daarbij dat er goede redenen kunnen zijn om opsporingstechnieken te gebruiken die een inbreuk

maken op grondrechten van mensen. De AP gaat daarbij wel na of de noodzaak van de inbreuken is aangetoond en of deze zijn voorzien van een voldoende wettelijke basis met adequate waarborgen.

De AP signaleerde dat de wettelijke kaders waarbinnen het vergaren van online informatie plaatsvindt, vaak niet duidelijk genoeg zijn. De AP kijkt kritisch of nieuwe wetgeving de rechten van mensen goed borgt, of dat hiervoor nog aanvullende wetgeving nodig is.

De AP stimuleert verantwoord gebruik

Ten aanzien van gegevensuitwisseling binnen samenwerkingsverbanden wil de AP in 2026 naast een kritische blik meer guidance bieden, bijvoorbeeld voor de zorgsector en het bredere sociale domein. Een handreiking met aandachtspunten voor het delen van gegevens in samenwerkingsverbanden kan meer duidelijkheid bieden aan deze organisaties. Ook op het gebied van particulier cameratoezicht,

denk hierbij met name aan deurbelcamera's, zet de AP in op voorlichting. Dat doet de AP door de geldende kaders onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld via brancheverenigingen en leveranciers.

Wat betreft de inzet van 'slimme' camera's voor gedragsherkenning wil de AP in 2026 werken aan een discussiepaper over dit soort technologie, en wat het betekent voor de bescherming van persoonsgegevens.

De AP versterkt samenwerking

Samen met de Autoriteit Consument & Markt (ACM) werkt de AP aan een oproep aan leveranciers van digitale leermiddelen en onderwijsinstellingen, om

hen te wijzen op het gebrek aan transparantie bij de verwerking van persoonsgegevens van leerlingen.

Snelle ontwikkeling en implementatie van AI

AI blijft zich de komende jaren waarschijnlijk in hoog tempo ontwikkelen, met grote gevolgen voor mens en maatschappij. Dit kan leiden tot systematische discriminatie, desinformatie, het verlies van menselijke autonomie en de afkalving van de bescherming van persoonsgegevens. Het is daarom van belang aan de voorkant mensen en organisaties te wijzen op de risico's van AI-toepassingen en heldere kaders te scheppen. Zo kunnen organisaties die werken met AI of die AI ontwikkelen, de naleving van verplichtingen in wet- en regelgeving al in een zeer vroeg stadium borgen.

Bij AI is het vaak moeilijker om achteraf in te grijpen of schade te voorkomen, mede door de snelle technologische ontwikkelingen van AI-systemen. Om de rechten van mensen te borgen moeten toezichthouders proactief betrokken zijn. AI raakt alle domeinen van het werk van de AP, van toezicht en advisering tot klachtenafhandeling.

De AP schept kaders en normen

De AP publiceert in 2026 de visie op generatieve AI en de AVG-randvoorwaarden om duidelijker te maken wat de regels zijn voor het trainen van AI-modellen. Ook gaat de AP extra handvatten publiceren over het recht op uitleg. Zo weten bedrijven hoe ze aan deze wettelijke eis kunnen voldoen als ze

geautomatiseerde besluitvorming (gaan) inzetten. De Rapportage AI- en Algoritmerisico's (RAN), die twee keer per jaar verschijnt, geeft richting aan AI-gebruik in verschillende contexten. Iedere editie licht een ander thema of onderzoek uit.

De AP stimuleert verantwoord gebruik

De AP wil in 2026 trainingen gaan organiseren voor meldloketten om AI- en algoritme-gerelateerde problemen eerder te herkennen. Daarnaast start de AP een project voor het verantwoord gebruik van AI-chatbots binnen de overheid. Ook wil de AP handboek over ethisch gebruik van AI

schrijven. Onderwerpen die hierin behandeld worden zijn onder andere discriminatie, bias en fairness in algoritmische systemen. Zo kan de AP publieke en private organisaties meer richting geven als het gaat om verantwoord AI-gebruik.

De AP versterkt samenwerking

De AP werkt momenteel hard aan het goed vormgeven van de governance in het toezicht rondom de AI-verordening. Dit gaat in goede harmonie met andere toezichthouders, zoals de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI), en vindt doorgang in 2026. De AP volgt de ontwikkelingen rondom de mogelijke aanpassing van de AI-verordening op de voet. Het uitgangspunt van de AP is hierbij het borgen van de grondrechten van mensen. Daarom werkt de

AP samen met Europese collega-toezichthouders om de impact van de mogelijke aanpassing op de grondrechten van mensen in te schatten.

Daarnaast wil de AP samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werken aan kaders voor het gebruik van AI-systemen in het sociaal domein en de sociale zekerheidssector. Dit doet de AP om een gedegen risico-afweging te kunnen maken met passende AVG-waarborgen.

Weerbare en betrouwbare digitale diensten

De continuïteit en veiligheid van gegevensverwerking is essentieel voor het vertrouwen van mensen in de digitale dienstverlening door bedrijven en overheden. In een periode van instabiliteit op het wereldtoneel zijn het afbouwen van afhankelijkheden van onder andere grote technologiebedrijven uit derde landen belangrijk. Zo kan misbruik van gegevens of verlies van vrijheid effectiever worden tegengegaan, bijvoorbeeld doordat er een direct(er) aanspreekpunt is. Veiligheid van mensen wordt immers versterkt door zorgvuldig met nieuwe technologie en grondrechten om te springen. Dit vergt een resistente inrichting van het digitale domein, waarbij mogelijke kwetsbaarheden hooguit tot beperkte (lokale) gevolgen kunnen leiden.

De AP wil de veiligheid van persoonsgegevens versterken door zich blijvend in te zetten voor bewustwording op het gebied van (cyber-)veiligheid en op dit onderwerp samen te werken met het diverse maatschappelijke middenveld. De AP blijft aandacht genereren voor en het voorlichten over afhankelijkheden van derde landen op het gebied van digitale diensten.

De AP schept kaders en normen

In 2026 begint de AP aan een ronde toezichtsbezoeken aan zorgaanbieders op verschillende terreinen, verschillend in omvang en verspreid over Nederland. De AP start een *post quantum* cryptografie (PQC)

project. Dit project is gericht op de voorbereiding op de mogelijke risico's van kwantumcomputers voor cyberveiligheid en verwerkingsverantwoordelijken.

De AP stimuleert verantwoord gebruik

De AP gaat een AI- en Algoritmeseminar organiseren rondom het thema digitale autonomie. Zo blijft de AP de ontwikkelingen rondom AI en de implicaties voor digitale autonomie monitoren, en zet de organisatie meer capaciteit in op dit thema. De AP bekijkt het thema autonomie in 2026 ook vanuit technologisch perspectief, met speciale aandacht voor cloud-afhankelijkheden.

In het kader van het geïntensiveerd toezicht op de Belastingdienst zijn de projecten 'Controle op de logging' en 'Lokaal ontwikkelde applicaties' in 2025 uitgevoerd. De waarborgen voor privacy en de veiligheid van persoonsgegevens zijn in meer of mindere mate ondermaats bevonden. De AP gaat in 2026 na of de Belastingdienst noodzakelijke verbeteringen doorvoert.

De AP versterkt samenwerking

In 2026 wil de AP zich richten op meer zichtbaarheid op het thema digitale weerbaarheid door meer met stakeholders samen te werken, waaronder bijvoorbeeld het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), en het AP-perspectief te delen.

Door de toegenomen betrokkenheid bij de zorg wil de AP mogelijkheden onderzoeken om nauwer samen te werken met relevante toezichthouders, zoals de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Het doel is om de digitale weerbaarheid in de zorg te vergroten en elkaar te versterken bij handhaven en onderzoek.

Voortgang AP-evaluatie

In 2025 heeft de Tweede Kamer [een motie](#) aangenomen en daarin verzocht dat de AP de Kamer tweemaal per jaar informeert over de activiteiten die voortvloeien uit de AP-evaluatie. De AP doet dit uiteraard graag, en geeft de voortgang een plek in zowel het jaarplan als het jaarverslag. In onderstaande kader staan de ambities van de AP voor 2026.

Voortgang AP-evaluatie

In een notendop is de les uit de externe evaluatie van de AP in 2024: **"andere tijden vragen om een andere houding"**. Een deel van de aanbevelingen wordt gezien als een bevestiging dat de AP op de goede weg is, een deel van de aanbevelingen is in 2025 opgepakt en een ander deel wordt in 2026 ingezet. De acties gekoppeld aan de aanbevelingen en eerste resultaten worden in dit kader weergegeven:

1. **Versterken van de rol van de Raad van Advies (RvA):** de RvA heeft onderzoek gedaan naar de rol van de RvA. Vervolgstappen worden door de AP in het eerste kwartaal 2026 gezet.
2. **Instellen van een Wetenschappelijke Raad:** de AP is begonnen met het oprichten van een Wetenschappelijke Raad, bestaande uit vertegenwoordigers van wetenschappelijke onderzoeksinstellingen (universiteiten, hogescholen en kennisinstituten).
3. **Instellen van een Maatschappelijk Overleg (MO):** een vorm van structurele dialoog met diverse maatschappelijke partijen (waaronder bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties) wordt ingericht. Het eerste MO is gepland in het eerste kwartaal van 2026.
4. **Versterken van de betrokkenheid bij functionarissen gegevensbescherming (FG's):** er zijn structurele initiatieven geïmplementeerd, zoals jaarlijkse congressen en evenementen. Dit wordt verder uitgebouwd.
5. **Verduidelijken van handhavingsbeleid:** om de rationale achter keuzes voor handhavingsinstrumenten, het verloop van de reguliere handhavingprocedure en de spelregels voor een handhavingprocedure in overleg tussen AP en overtreder transparanter te maken voor de maatschappij.
6. **Verbeteren van guidance door meer consultaties:** consultaties worden vaker en systematischer ingezet als instrument om actoren te betrekken bij het opstellen van guidance en normuitleg. Zo maakt de AP bij de vraag passende guidance.
7. **Uitwerken van strategie en prioriteiten:** de AP heeft een geactualiseerd kader gemaakt voor strategie en prioriteiten, in de vorm van de strategische focus 2026-2028. Verdere uitwerking van een interventie-catalogus en een meetinstrumentarium, dat naast 'output' ook de 'outcome' van toezicht meeneemt, volgt in 2026.

Financiering van de AP

Het budget van de AP is de afgelopen jaren telkens licht gegroeid, tot circa € 53,5 miljoen in 2026. De financiering van het toezicht van de AP blijft daarmee echter ver achter op de hoge mate van digitalisering van Nederland, terwijl er veel nieuwe wetgeving en daaruit vloeiende taken bij zijn gekomen. Om taken goed te kunnen vervullen en om mensen de bescherming te geven in de digitale wereld waar zij recht op hebben, moet het structurele budget groeien.

	2026	2027	2028	2029
Huidig budget AP	€ 54 miljoen	€ 53 miljoen	€ 53 miljoen	€ 52 miljoen
Benodigd budget AP	€ 69 miljoen	€ 84 miljoen	€ 99 miljoen	€ 114 miljoen

De ernst van de situatie bepaalt de actie die de AP onderneemt. Daarvoor heeft de AP een breed toezichts-instrumentarium. Bij voorkeur gaat de AP eerst in gesprek, of geeft de organisatie uitleg over de wet. Daar waar het nodig is, legt de AP boetes op. Welk middel de AP kiest, hangt af van de ernst van het probleem, de urgentie en het oordeel van AP-professionals. Dit vraagt wel om de financiële, bestuurlijke en operationele armslag om steeds de juiste mensen, middelen en methodes te kunnen inzetten. De parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening kwam eerder ook tot de conclusie dat de AP meer capaciteit verdient en heeft daarop aanbevolen om het jaarbudget van de AP te verhogen tot minstens € 100 miljoen. Dat advies is door de Tweede Kamer breed onderschreven, maar moet nog wel worden uitgevoerd.

Tot slot

De strategische focus, zoals hierboven beschreven, is leidend voor het werk van de AP de komende drie jaren. Daarnaast gaat het andere werk natuurlijk gewoon door. Bijvoorbeeld het oplossen van klachten, het geven van wetgevingsadviezen, het waarschuwen voor risico's in de media, het beantwoorden van vragen van mensen, het afgeven van vergunningen en het opkomen voor de (grond)rechten in de rechtszaal. In een snel veranderende en digitaliserende wereld zet de AP zich blijvend in voor het beschermen van mensen.

De Autoriteit Persoonsgegevens is de onafhankelijke toezichthouder die mensen beschermt in een digitale wereld.

Autoriteit Persoonsgegevens

Postbus 93374
2509 AJ Den Haag

autoriteitpersoonsgegevens.nl